

De Rotterdamse Lijst

Door Nico van der Lee.

In aanloop van het 35-jarige jubileum van de Perfinclub Nederland kreeg het bestuur een fantastisch aanbod: Ons lid Henk Hospers wil de Rotterdamse Lijst die in zijn bezit is ter beschikking stellen voor publicatie.

Henk, wat fijn dat we mogen meegenieten van deze bijzondere lijst.

Op deze wijze kunnen alle perfinverzamelaars nu en in de toekomst kennis nemen van deze lijst.

In het verleden is de Rotterdamse lijst al een aantal keren beschreven.

Mr. H.J. Pot heeft er in 1978 en in 1983 over geschreven en Ir. Ruud Hammink heeft daar in 1993 een reactie op geschreven.

Allereerst de aanleiding die goed omschreven is in het artikel van Ir Ruud Hammink:

De Rotterdamse lijst

(Ir. Ruud Hammink, uit: Perfinpost nr. 25, mei 1993)

Inleiding

In 1978 verscheen een artikel van de heer Mr. H.J. Pot over een unieke lijst met betrekking tot perfins. De lijst waarmede gestart is in 1903, bevatte een groot aantal gebruikers van perfins. De lijst werd door de PTT bijgehouden en bevatte goedgekeurde firmaperforaties van bedrijven uit Rotterdam. Dientengevolge werd de lijst de Rotterdamse lijst genoemd. In dit artikel zal worden ingegaan op de reden van het ontstaan van deze lijst en twee merkwaardige aspecten die bij bestudering van de lijst geconstateerd kunnen worden.

Reden van ontstaan

De lijst start in 1903 en begint met 19 bedrijven die al vóór 1903 een perfin gebruikten. De lijst is ontstaan door een nieuwe instructie van de PTT, 10 mei 1903. De reden van deze instructie was onduidelijk. Hieromtrent vermeldt Pot het volgende:

"Voor de wijziging van het systeem in 1903 is nimmer enig argument gegeven. Uit niets blijkt dat bij het gebruik van perforatiemerken misverstanden waren ontstaan of te verwachten waren. Er zijn ook geen richtlijnen gegeven waaraan de perforaties zouden moeten voldoen. Voor zover is na te gaan zijn de verzoeken om goedkeuring altijd ingewilligd. De regeling van 1903 heeft

een vrij vergaande ambtelijke bemoeiing gebracht, die waarschijnlijk zonder bezwaar achterwege had kunnen blijven. Welke overwegingen daarbij een rol hebben gespeeld is niet meer na te gaan, maar zal in hoofdzaak wel zijn ingegeven door de oude tegenzin tegen het perforeren van de zegels en de daarmee samenhangende behoefte het aan banden te leggen".

De verklaring voor het ontstaan van de lijst is m.i. gelegen in de internationale ontwikkelingen.

Dienaangaande het volgende. Perfins zijn ontstaan, ter voorkoming van diefstal, in Engeland in 1868. Later is het systeem door een groot aantal landen overgenomen. Hierbij kon t.a.v. internationaal verkeer onduidelijkheid ontstaan omdat de zegels door de perfin "beschadigd" waren. Om dit, en mogelijk ook andere zaken, te regelen heeft de Wereldpostunie op het congres in Rome in 1906 in artikel VI paragraaf 3 het volgende bepaald: "De postzegels mogen d.m.v. perforatie voorzien worden van een bijzonder merk (initialen of andere tekens) op de voorwaarde, gesteld door de administratie, die de zegels heeft uitgegeven". Het gebruik van perfins, zonder goedkeuring van de vorm en inhoud van de perforatie, was mogelijk in Nederland op basis van de instructie van 3 maart 1875 (2). In 1892 wordt de instructie aangepast in die zin, dat

het gebruik van de perfins expliciet wordt genoemd. In 1895 wordt echter de instructie vervangen door een nieuwe, waarin het volgende staat vermeld: "De postzegels behoren gaaf en ongeschonden te worden vastgehecht aan de adreszijde van de stukken". Het gebruik van perfins werd in 1895 dus niet expliciet geregeld.

Zoals al in het voorgaande is gesteld, besloot de Wereldpostunie in 1906 tot het toestaan van perfins. Een dergelijk besluit komt niet zomaar uit de lucht vallen. Dergelijke besluiten worden "voorgesproken", waarbij een doorlooptijd van enkele jaren niet ongebruikelijk zal zijn geweest. Waarschijnlijk is dus dat bij de

PTT's in de diverse landen enkele jaren vóór 1906 de stand van zaken geïnventariseerd is met betrekking tot het gebruik/goedkeuring van perfins.

In 1903 gold in Nederland het bepaalde uit 1895. Deze tekst regelde niet het gebruik van perfins, sterker nog, de tekst duidt er op (gaaf en ongeschonden) dat perfins niet toegestaan zouden zijn.

Gezien de internationale ontwikkelingen en het te verwachten besluit van de Wereldpostunie heeft dit waarschijnlijk bij de Nederlandse PTT geleid tot het besluit en procedures van goedkeuring in 1903.

Hierdoor zou verklaard zijn waarom in 1903 de Rotterdamse lijst is aangelegd.

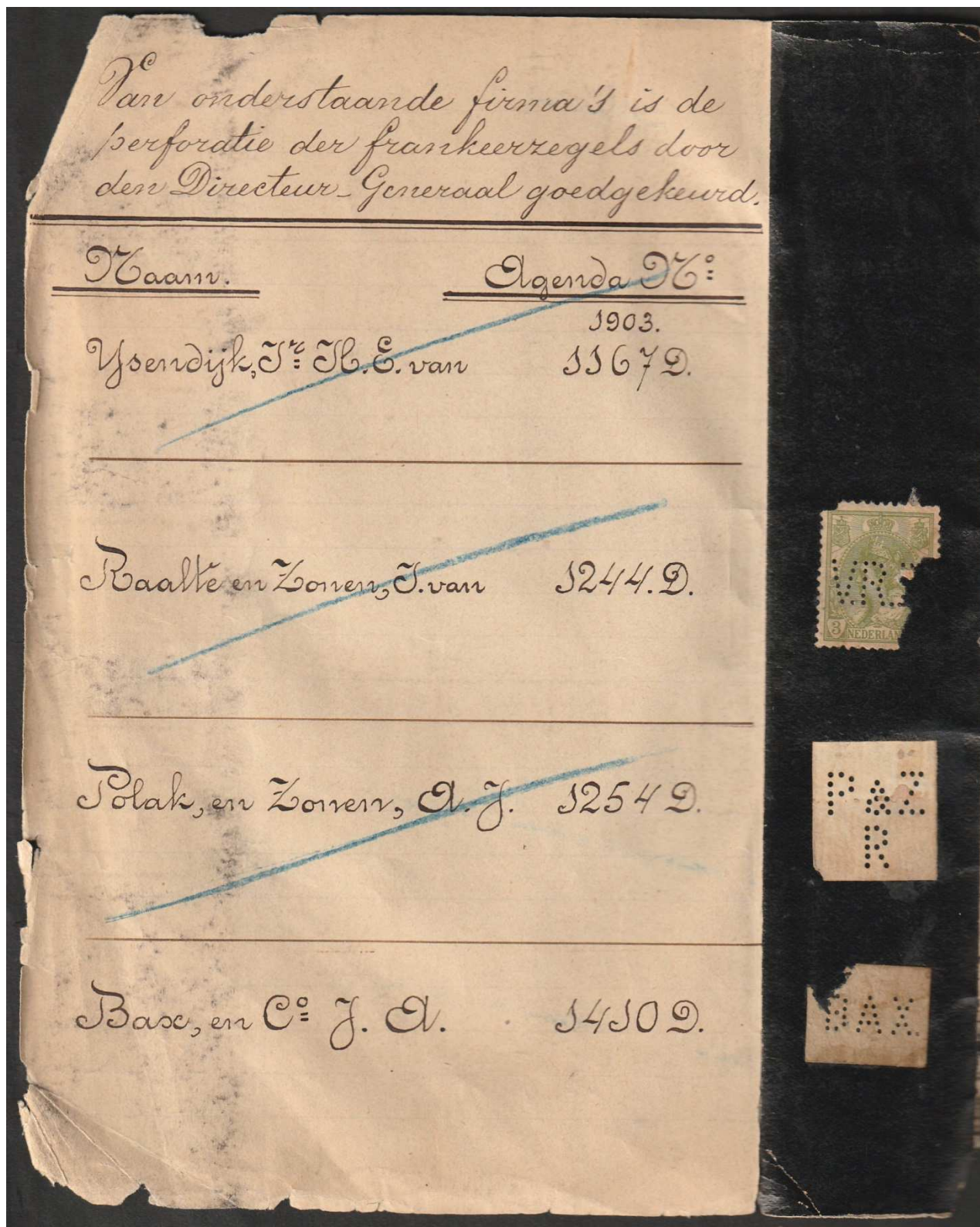
Hierna wordt eerst de gehele lijst getoond.

Daarna kijken we naar wat eerder geschreven is en plaatsen dat in de huidige tijd en spiegelen dat tegen de huidige kennis.

Die lijst is gemaakt in een ouderwets schoolschrift waarvan de bladzijden aan de rechterkant zijn beplakt met een zwarte strook waarop zegels of stukjes papier zijn geplakt met het goedgekeurde perforatie-merk.

U ziet eerst de 24 bladen van het schriftje met per pagina onder de afbeelding de bijbehorende informatie vanuit de 3^e editie van de Catalogus van de perfins van Nederland en OR.:

De code van de perfin	de naam van de gebruiker	de plaats	de gebruiksperiode.
-----------------------	--------------------------	-----------	---------------------

HY 1: ir H.E. van Ysendijk
VRZ 1: J. van Raalte & Zonen
P&ZR: A.J. Polak & Zonen
BAX: J.A. Bax & Co

Rotterdam 1893-1939
Rotterdam 1899-1919
Rotterdam 1901-1911
Rotterdam 1903-1905

PP:	P. Penn	Rotterdam	1901-1934
CS:	C. Steinweg (Lagerhaus Act. Ges.)	Rotterdam	1901-1943
K&D:	Kruthoffer&Doll	Rotterdam	1897-1940
S&C 3:	Schöffers& Co	Rotterdam	1910-1915
BS 3:	Binneveld& Schellen	Rotterdam	1902-1939

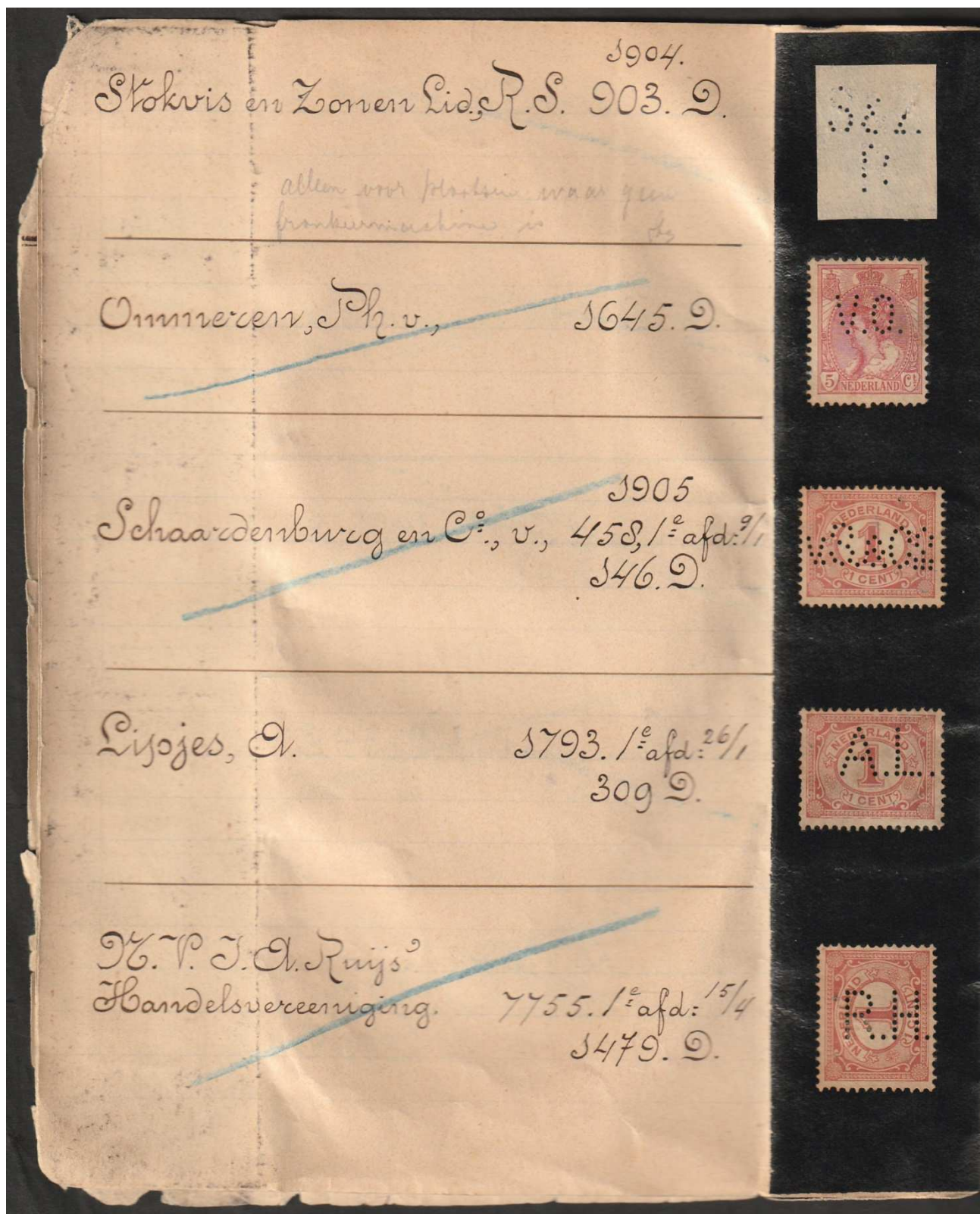

GD&Z:	G. Duuring & Zoon	Rotterdam	1886-1934
VDB 2:	Simon van den Bergh	Oss, Rotterdam (1891)	1886-1921
H&Co 1:	Henri Huinck & Comp.	Rotterdam	1886-1916
B&M:	Bekouw & Mijnsen	Rotterdam	1896-1914
V 1:	Michelson & Veder	Rotterdam	1905-1912

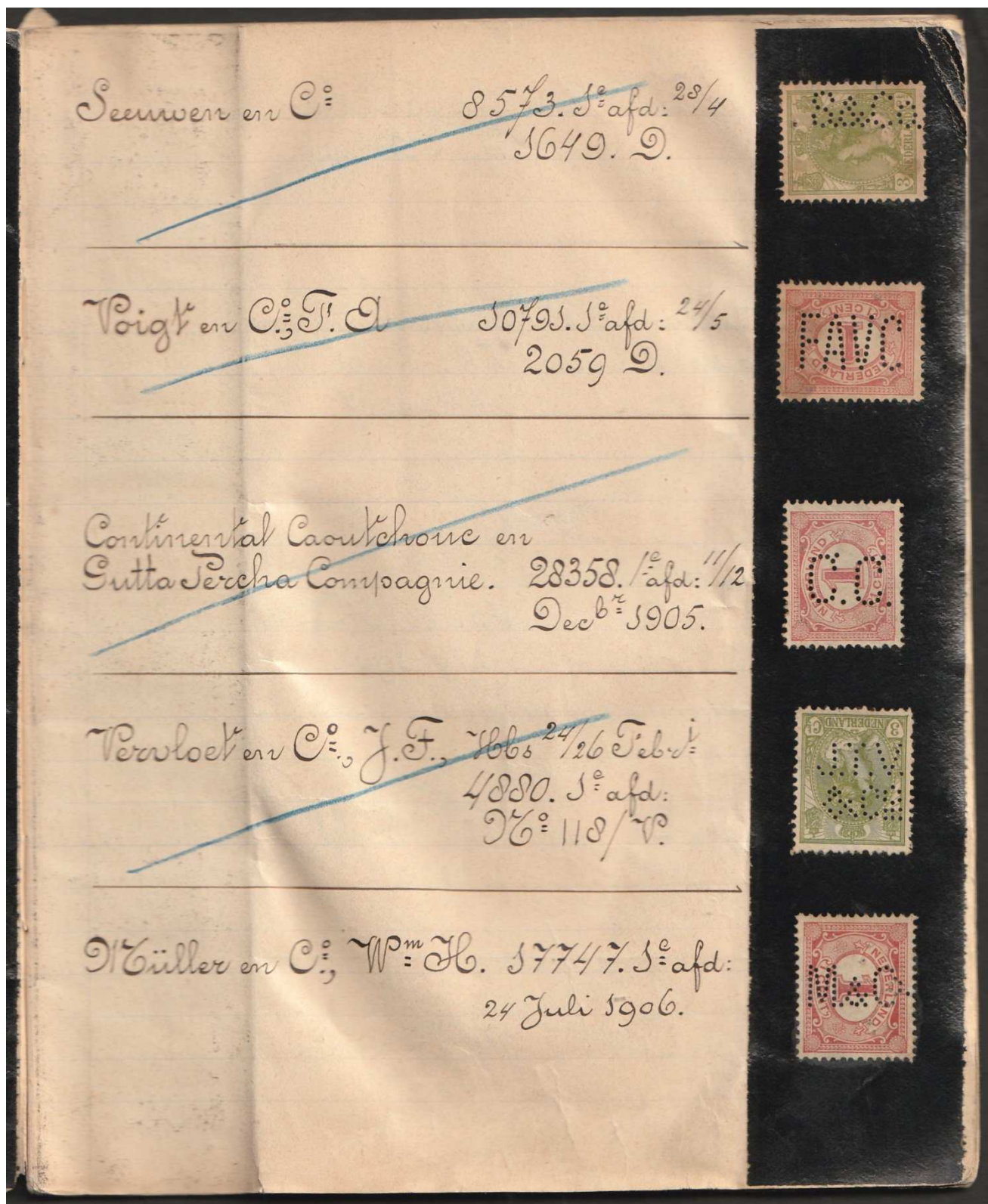

V&Z: Johs. M. Verschure & Zoon
DH&C: D. Hudig & Co.
ACC: The American Cereal Co.
WHR: Wynmalen & Hausmann
BAG: Badische Aktien-Gesellschaft

Rotterdam 1901-1914
Rotterdam 1903-1930
Rotterdam 1894-1935
Rotterdam 1901-1940
Rotterdam 1904-1926

S&ZR 1:	R.S. Stokvis & Zonen Ltd N.V.	Rotterdam	1904-1964
VO 1:	N.V. PHs. Van Ommeren's Scheepvaart Bedrijf	Rotterdam	1905-1934
VS&Co:	Van Schaardenburg & Co.	Rotterdam	1905-1926
AL 3:	A. Lipjes' Glashandel en Glasindustrie	Rotterdam	1900-1934
RH 1:	N.V. J.A. Ruys' Handelsvereniging	Rotterdam	1904-1926

S&Co 1: Seeuwen & Co's Reisbureau

FAVC: F.A. Voigt & Co.

CC 2: Continental Caoutchouc- und Gutta-Percha-Compagnie

JTV & Co 1: J.T. Vervloet & Co.

M & Co 4: Wm. H. Muller en Co. N.V.

Rotterdam 1905-1935

Rotterdam 1905-1939

Rotterdam 1901-1906

Rotterdam 1902-1925

Rotterdam 1906-1928

DB&Z:	D. Burger & Zoon	Rotterdam	1906-1967
ER:	Eerste Rotterdamse Maatschappij	Rotterdam	1896-1907
RVS:	N.V. Rotterdamsche Verzekering Sociëit	Rotterdam	1908-1957
W&C 1:	Weinthal&Co.	Rotterdam	1908-1914
S&P:	Steinmetz& Petit	Rotterdam	1899-1930

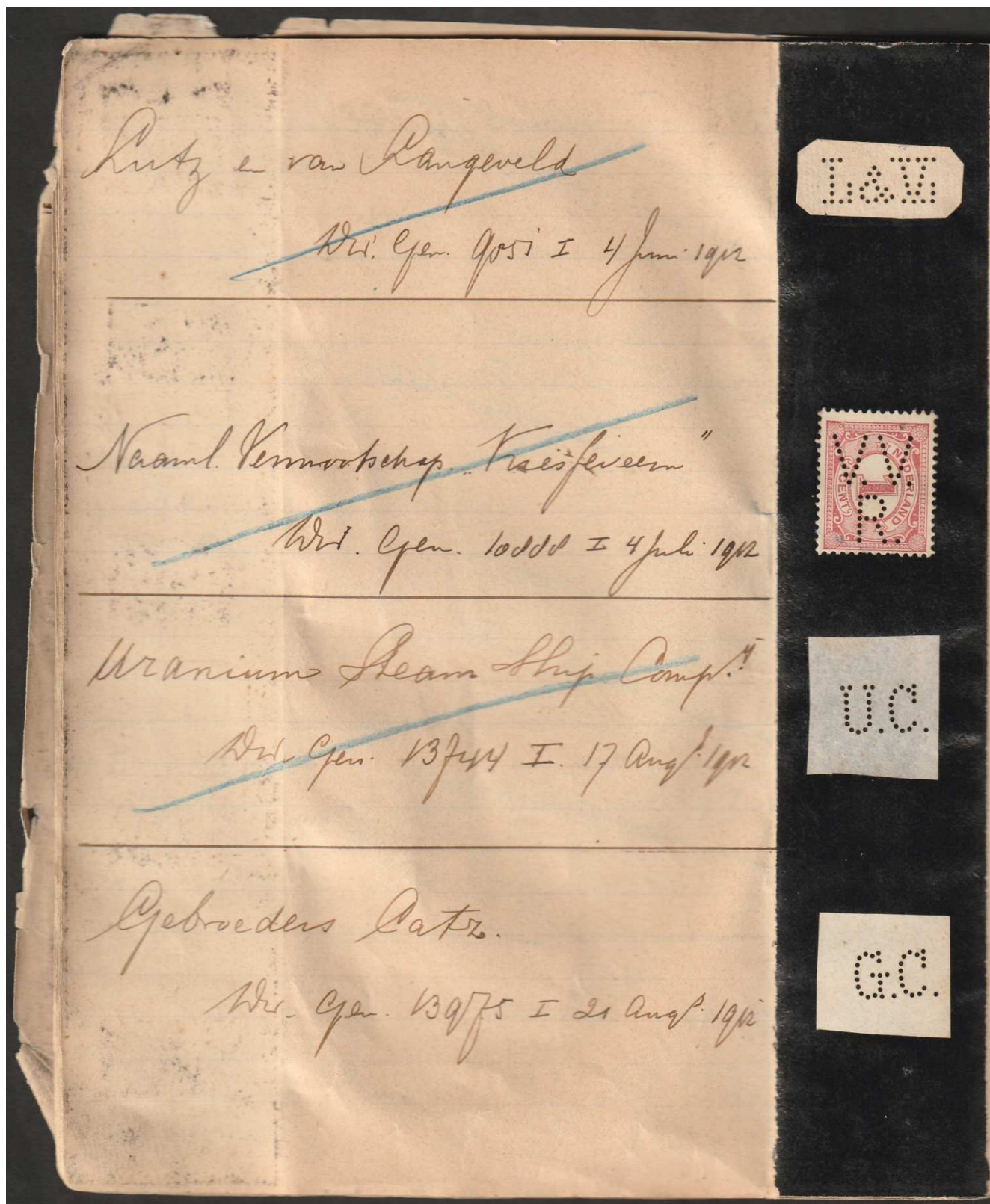
FC:	Felix Cohen	Rotterdam	1908-1939
VE&C:	P.A. van Es & Co	Rotterdam	1908-1932
ITG:	Internationale Transpost Gesellschaft A.G.	Rotterdam	1908-1912
S&Co 3:	Schöffers & Co	Rotterdam	1910-1915
???			

AR 1:	A. Rogmans	Amsterdam	1908-1921
EJ:	E. L. de Jongh	's-Hertogenbosch	1899-1932
LIA:	L. I. Akker	Rotterdam	1908-1923
ITG:	Internationale Transpost Gesellschaft A.G.	Rotterdam	1908-1912
VK&H:	Van Kekem & Heusdens	Rotterdam	1911-1935

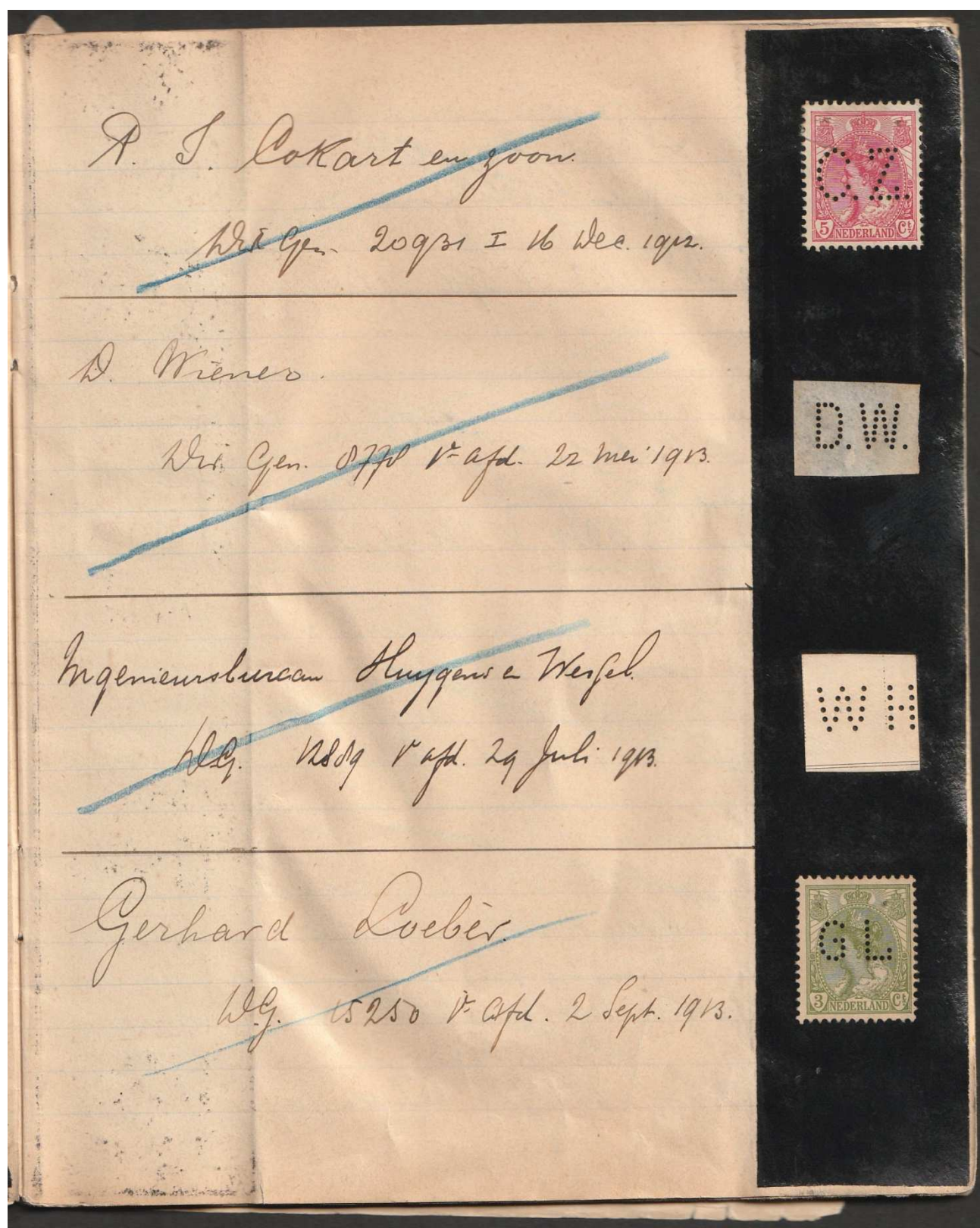

JFS:	J.F. & F. Schellen	Rotterdam	1910-1930
SSM:	Scheepvaart- en Steenkolen Maatschappij	Rotterdam	1911-1915
POC 1:	Pure Oil Company of Holland	Rotterdam	1910-1925
KDS:	Kuyper, van Dam & Smeer	Rotterdam	1910-1939
JDP 1:	Jos de Poorter	Rotterdam	1911-1913

L&VL:	Lutz & van Langeveld
VVR:	N.V. Vriesseveem
UC 1:	Uranium SteamShip Company
GC:	Gebroeders Catz

Rotterdam	1921-1924
Rotterdam	1912-1935
Rotterdam	1912-1922
Rotterdam	1913-1946

CZ:	P.I. Cokart & Zoon	Rotterdam	1912-1939
DW 1:	D. Wiener	Rotterdam	1913
HW 1:	Huygen & Wessel's Ingenieursbureau	Amersfoort	1913-1934
GL:	Gerhard Loeber	Amsterdam	1913

S&CR: Schenker & Co.

H&V 1: Hudig & Veder

M&Z 1: Meddens & Zoon

RK&C: Richard Klinger & Co,

F&NLD: Furness & Nephews Ltd

Rotterdam 1915-1933

Rotterdam 1909-1951

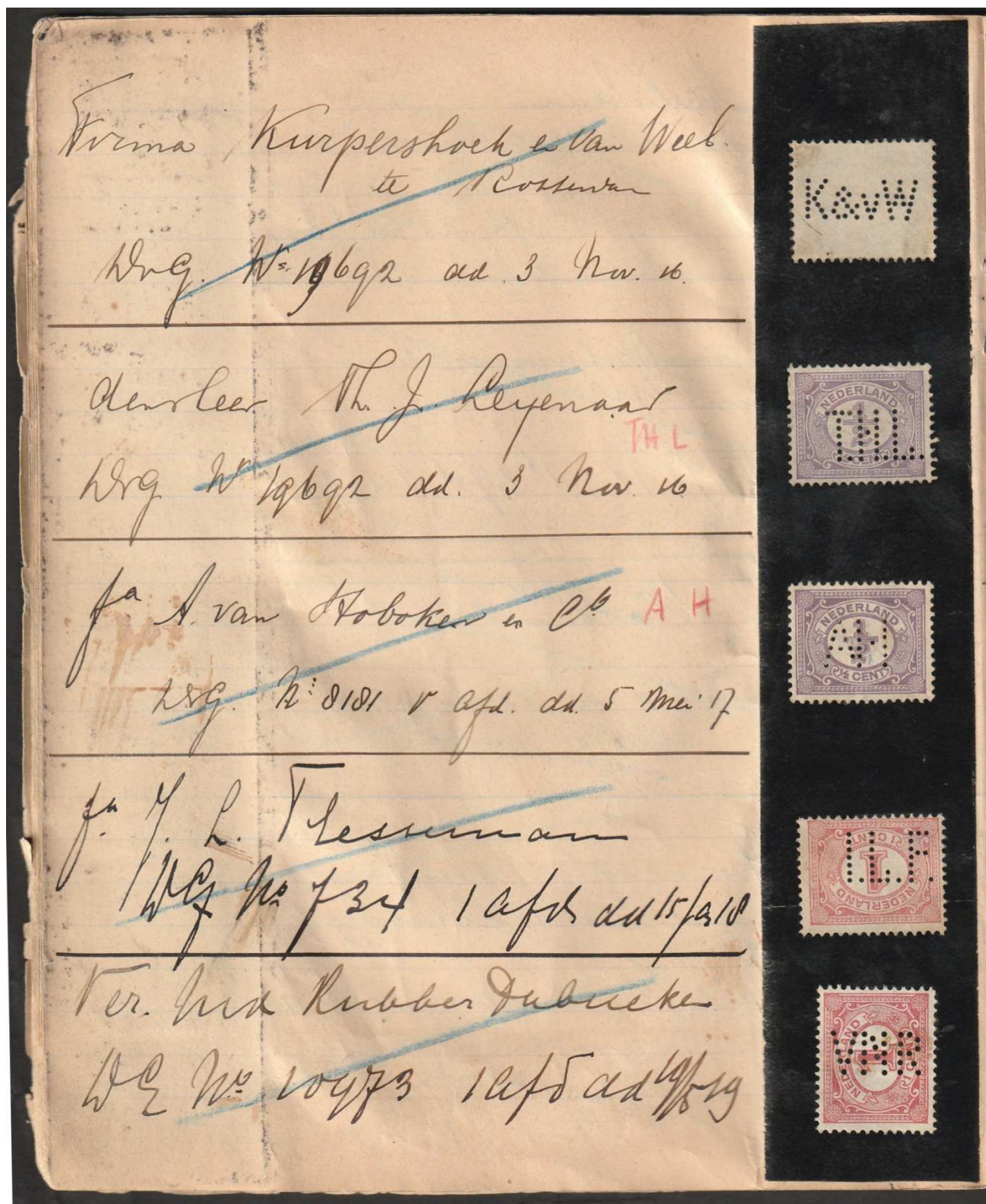
Rotterdam 1909-1915

Rotterdam 1909

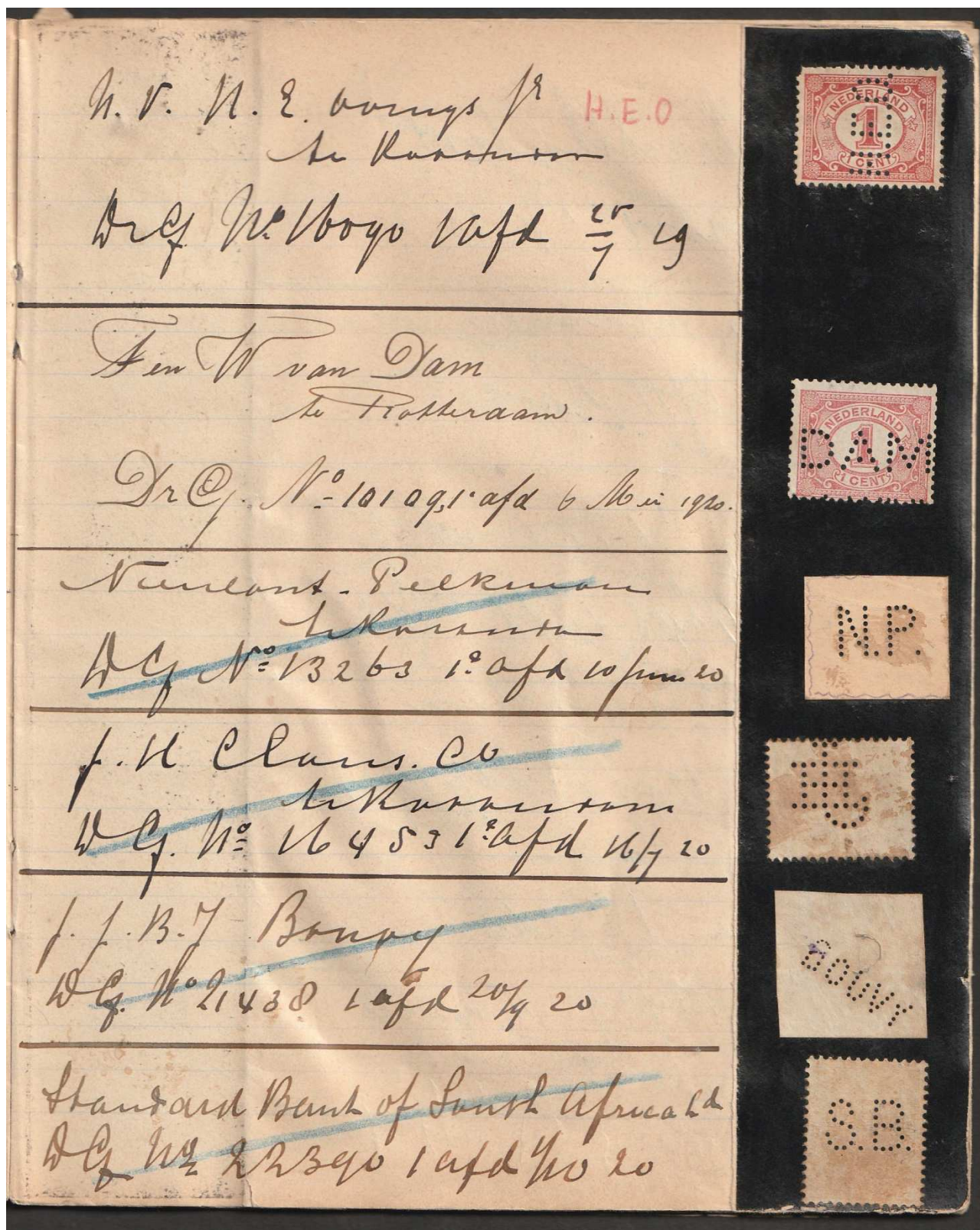
Rotterdam 1910-1914

AR 3:	N.V. "Acetylena"	Rotterdam	1912-1927
ND:	Nijgh van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij	Rotterdam	1916-1918
JVW:	J.A. van Walsum	Rotterdam	1916
F:	Furness' Scheepvaart en Agentuur Maatschappij N.V.	Rotterdam	1914-1964

K&VW:	Kurpershoek & van Weel	Rotterdam	1912-1916
THL:	Th. H. Leijenaar	Rotterdam	1912-1934
AH 2:	A. van Hoboken & Co,	Rotterdam	1911-1928
ILF:	I. L. Flesseman	Rotterdam	1910-1926
VNR:	N.V. Vereenigde Nederlandsche Rubberfabrieken	Heveadorp (Gld)	1919-1935

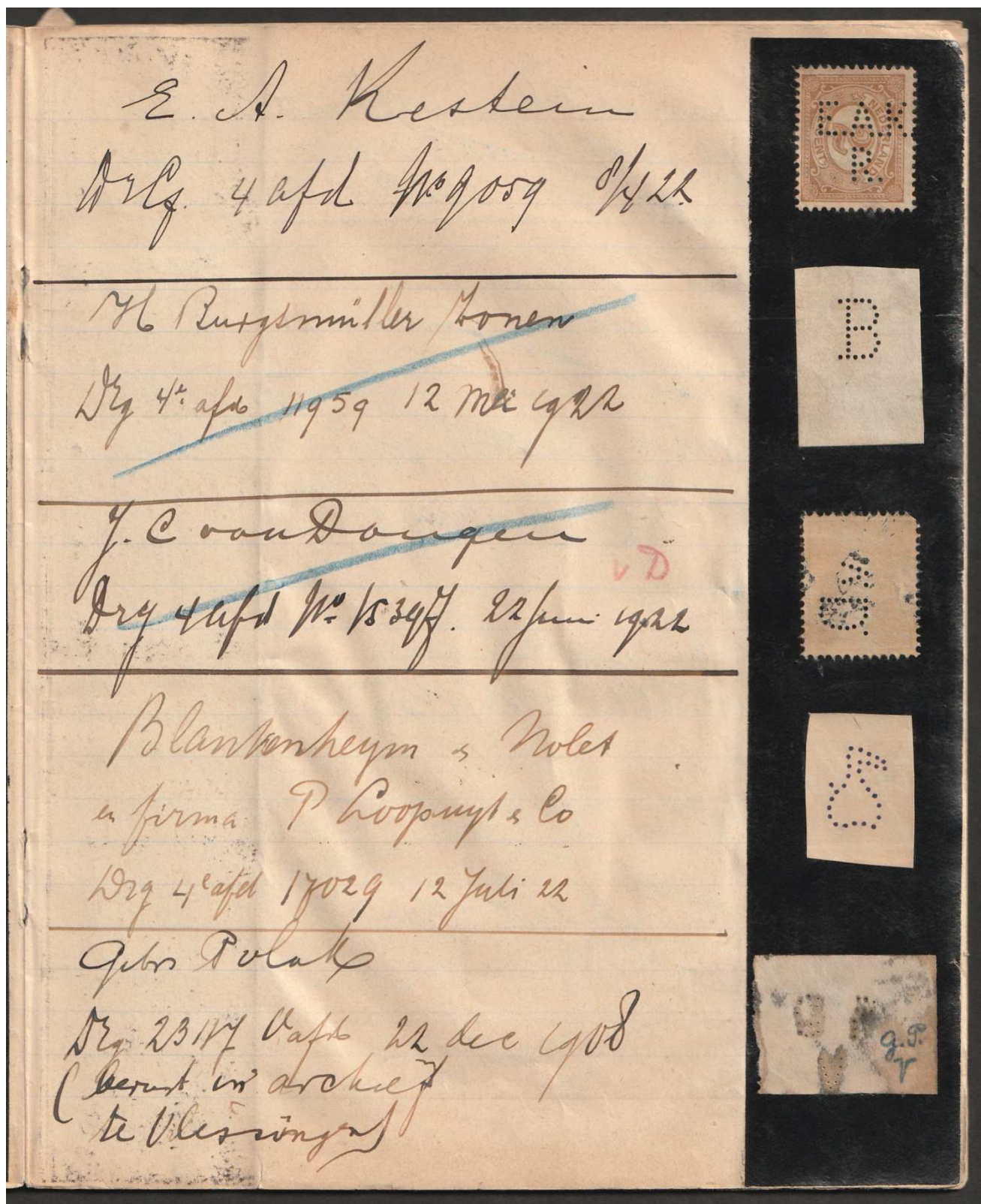

HEO 3:	H.E. Oving Jr's IJzer- en Staalhandel N.V.	Rotterdam	1919-1929
DAM:	F. & W. van Dam	Rotterdam	1920-1934
NP:	NieulantPelkman	Rotterdam	1922-1928
JH 2:	J.H. Claus &Co.	Rotterdam	1923-1939
BOUVY 2:	N.V. Koninklijke Nederlandsche Glasfabriek J.J.B.J. Bouvy	Rotterdam	1923-1927
SB 4:	The Standard Bank of South AfricaLtd	Rotterdam	1915-1923

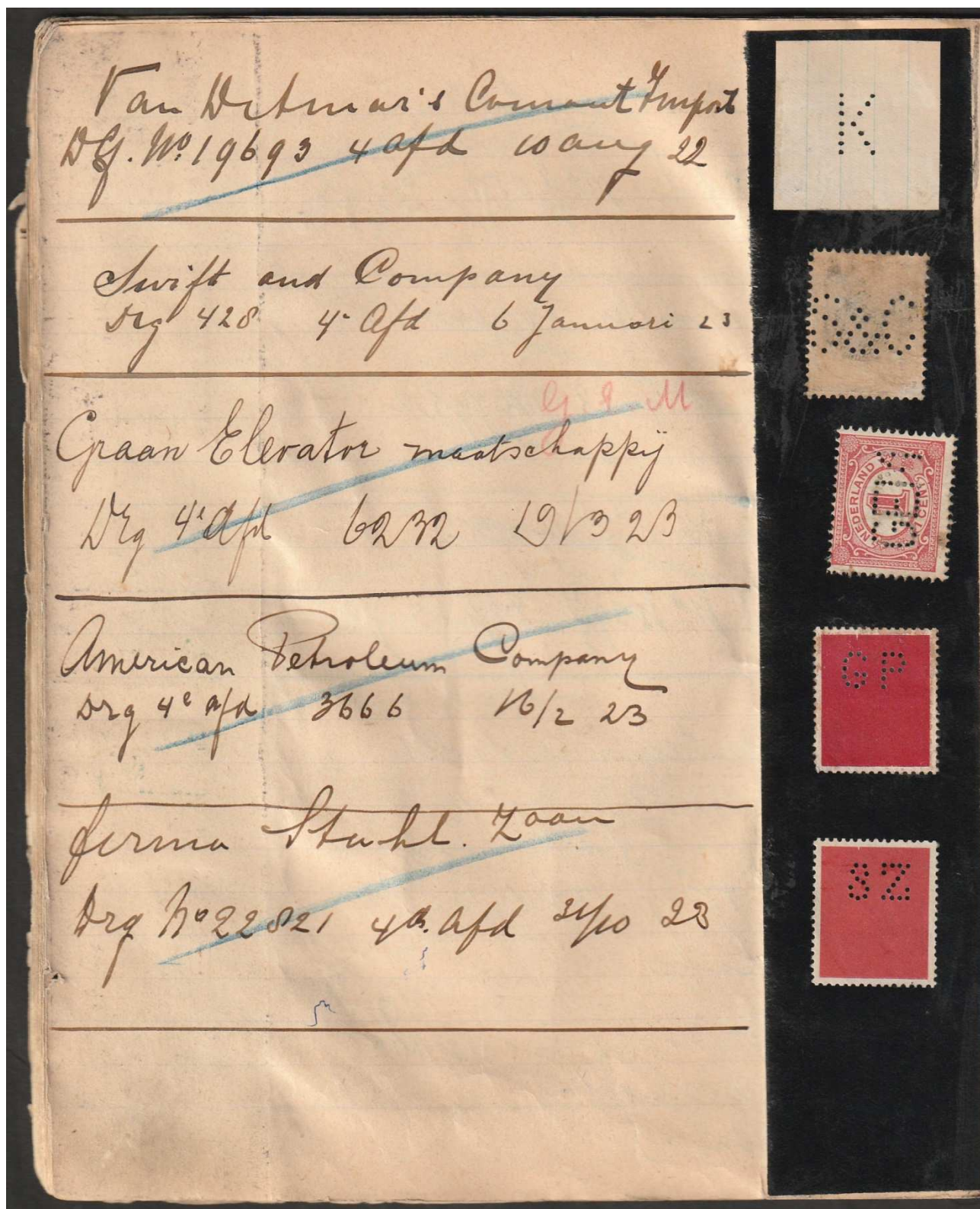

AV 1:	Algemeen Vrachtkantoor
GK 2:	Gebr. Kramer
H&P:	Hudig & Pieters
CVH 1:	C. van Herwaarden
VS&R:	Van Stolk & Reese

Rotterdam	1921-1930
Rotterdam	1913-1926
Rotterdam	1921
Rotterdam	1921-1940
Rotterdam	1922-1930

EAKR:	E.A. Kestuin	Rotterdam	1921-1957
B 3:	Duitsche Wapen- en Rijwielfabrieken H. Burgsmüller & Zonen	Rotterdam	1922-1938
VD 2:	J.C. van Dongen N.V.	Rotterdam	1922-1940
Retort:	N.V. Blankenheym & Nolet's Distilleerderij	Rotterdam	1922-1957
GPV:	Gebroeders Polak Vlissingen -	Rotterdam	1909-1954

K 4:	N.V. Van Ditmar's couranten-import en kiosken-onderneming Afbeelding van K2??!!	Rotterdam	1922-1926
S&C 1:	Swift & Company	Rotterdam	1923-1934
GEM:	Graan-Elevator Maatschappij	Rotterdam	1923
GP 2:	American Petroleum Company	Rotterdam	1923
SZ 2:	Stahl & Zoon	Rotterdam	1923-1929

T: ???

PDG: P. de Gruyter & Zoon

VZ 1: J. van Zwet & Zonen

HSJZN: H. Schutter Jzn.

VVO: N.V. Verf-Vernis en Oliefabrieken "Veveo"

SB 1 en SB 3: Algemeene Spoorwegboekhandel

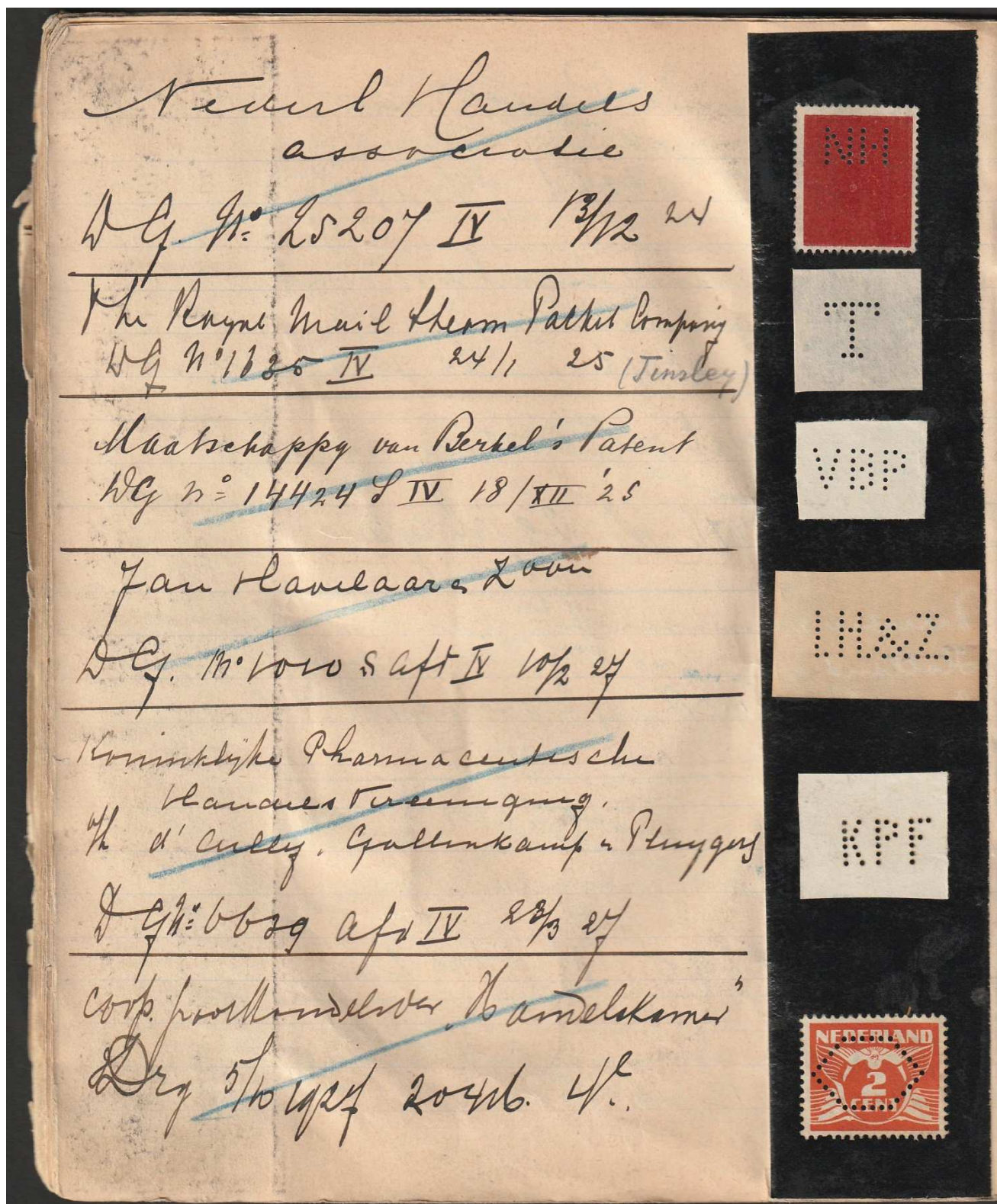
's-Hertogenbosch 1914-1935

Rotterdam 1924-1940

Rotterdam 1924-1960

Rotterdam 1925-1940

Utrecht 1924-1976

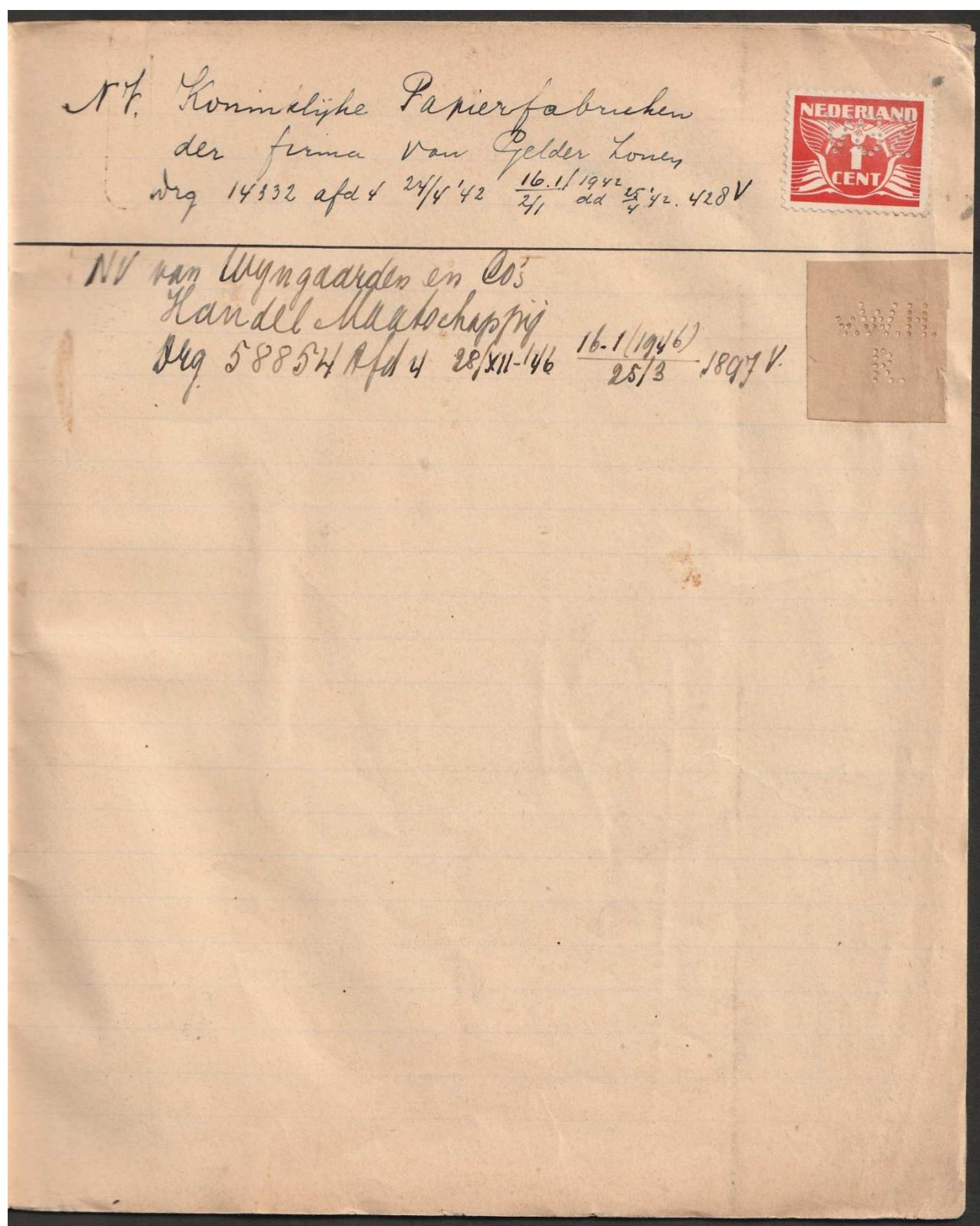
NH:	De Nederlandsche Handelsassociatie	Rotterdam	1925-1926
T 4:	The Royal Mail SteamPacket Company (Tenseley)	Rotterdam	1925-1926
VBP:	N.V. Mij. Van Berkel's Patent	Rotterdam	1925-1930
IH&Z:	Ian Havelaar & Zoon	Rotterdam	1927-1940
KPF:	N.V. Koninklijke PharmaceutischeFabrieken	Rotterdam	1928-1938
Zeshoek:	Coöperatieve Groothandelsvereniging "De Handelskamer" GA	Rotterdam	1926-1931

ENKA:	Kunstzijdefabriek	Arnhem en Rotterdam	1929-1934
DH 1:	D. Hudig & Co.	Rotterdam	1923-1934
LM 2:	N.V. Scheepswarf en Machinefabriek Lith & Madern	Rotterdam	1934-1965
VNS:	N.V. Verenigde Nederlandsche Scheepvaartmaatschappijen	Rotterdam	1930-1940
DB&M:	D. Blazer & Metz NV.	Rotterdam	1932-1934
IHC:	International Harvester Export Company	Rotterdam	1932-1948

DB 3:	de Boer's Tapijt en Vloerzeilhandel	Rotterdam	1932-1934
VS 2:	N.V. Drukking, Reclame- en Advertentie Bureau voorheen Van Staal en Co.	Rotterdam	1932-1940
CFR:	N.V. Chemische Fabriek "Rotterdam" (Chefaro)	Rotterdam	1935-1950
GPR:	N.V. voor Handel in IJzerwaren en Industrieële Benodigdheden v/h Gebr. Polak	Rotterdam	1936-1940
D:	W.B. Diepeveen & Co.	Rotterdam	1937-1953

VGZ 1:	N.V. Vereenigde Koninklijke Papierfabrieken	
	der Firma Van Gelder Zonen	Wormerveer en Rotterdam 1937-1968
VWHR:	Van Wijngaarden & Co's Handelsmaatschappij N.V.	Rotterdam 1922-1962

De heer Ruud Hammink schrijft verder:

Ontbrekende bedrijven

De Rotterdamse lijst roept een vraag op m.b.t. het ontbreken van een aantal bedrijven.

Vergelijken we de bedrijven in de Rotterdamse lijst en de gegevens uit de Nederlandse catalogus dan kan het volgende geconstateerd worden:
In de Rotterdamse lijst ontbreken een (groot) aantal bedrijven.

Vergelijking van alleen de perforaties beginnende met een A of B uit de catalogus (4) levert op dat de volgende bedrijven ontbreken in de Rotterdamse lijst:

ACC The Quaker Oats Company
AH 2 A. van Hoboken & Co
AR 3 N.V. "Acetylena"
AV Algemeen Vrachtkantoor
AVS Abraham van Stolk & Zoonen NV
B 3 Duitse Wapen- en Rijwielfabrieken H. Burgsmüller & Zonen
BAG Badische Actien Gesellschaft
BOOM N.V. Gebrs. van den Boom's Stoombootrederij
BOUVY 2 N.V. Koninklijke Nederlandse Glasfabriek J.J.B.J. Bouvy
BS 2 Binnenveld & Schellen
BV 4 N.V. Blaauwhoedenveem - Vriesseveem

Van bovenstaande bedrijven kan het volgende vermeld worden:

- Alle bedrijven zijn positief geïdentificeerd;
- De gebruiksperiode, volgens de catalogus, is na 1903.

In totaal ontbreken dus alleen al bij de letter A en B, 11 bedrijven.

Het ontbreken van de bedrijven is des te merkwaardiger omdat in de instructie van mei 1903 (VV 1903 no . 9) het navolgende was bepaald:

"Zij die gebruik wensen te maken van frankeerzegels, welke door middel van perforatie (doorboring) zijn voorzien van een

naamcijfer of ander merkteken, behoren vooraf een ontwerp van het perforatiemerk of het geperforeerde zegel zelf, in tweevoud ter goedkeuring aan den directeur-generaal in te zenden.

De ambtenaren behoren er op toe te zien, dat in hunnen standplaats voor de frankering geen gebruik wordt gemaakt van zegels, welke, voor wat de wijze van perforering betreft, niet vooraf aan de goedkeuring van den directeur-generaal zijn onderworpen".

Kortom, het ontbreken van de ons als verzamelaar wel bekende perforaties uit Rotterdam is een raadsel. Een verklaring zou kunnen zijn dat een groot aantal bedrijven eenvoudigweg geen vergunning heeft gevraagd voor de door hen gebruikte perforatie.

De perforatie van American Petroleum Company

Een andere merkwaardige constatering is het volgende. In de Rotterdamse lijst wordt het bedrijf genoemd "American Petroleum Company" (zie bijgaande afbeelding).

Deze perforatie is eigenlijk een volkomen raadsel. De goedkeuring werd verleend op 16-2-1923. Het voorbeeld van de perforatie was aangebracht op een wijnrode POKO-testzegel. Net als bij de volgende gebruiker in de lijst; de POKO gebruiker, Firma Stahl Zoon (perforatie SZ). Op de afbeelding is de perforatie van American Petroleum Company niet leesbaar, maar Pot verwijst in zijn artikel naar de wel bekende perforatie GP (Gebr. Palthe te Almelo). In zijn artikel stelt Pot: "Het gebruik van een GP POKO door de American Petroleum Company was tot dusverre onbekend".

Bovengenoemde is een raadsel om de volgende redenen;

- van American Petroleum Company is geen (Nederlandse) perforatie bekend.
- De perforatie GP is volgens de catalogus gebruikt vanaf 1924 en wel door Gebr. Palthe te Almelo.
- Bij buitenlandse perfins van de American

Petroleum Company wordt (altijd) de perforatie APV toegepast.

uiteraard verzocht hiervan melding te maken.

Waalre, maart 1993.

Een ieder die over enige informatie beschikt die mogelijk kan leiden tot de oplossing van bovengenoemde vraagtekens wordt

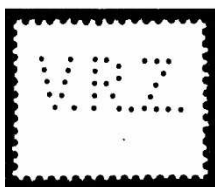
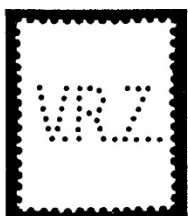
Ir. Ruud Hammink

Delen van dit het bovenstaande kloppen niet helemaal, mogelijk omdat de heer Hammink geen inzicht had in de gehele lijst.

Er ontbreken inderdaad Rotterdamse bedrijven op de lijst maar bv ACC, AH 2, AV 1 en BAG staan wel op de lijst.

Verder zijn de verschillen tussen AR 3 en AR 4 maar ook tussen BOUVY 1 en BOUVY 2 voor ons als verzamelaars bekend maar je mag niet verwachten dat de postbodes die verschillen kende. Die kunnen we dus als één zien.

De VRZ 1 staat in de lijst maar de VRZ 2 die volgens de catalogus in 1921 in gebruik is genomen, is nooit aangemeld. Mogelijk omdat ze vrij veel op elkaar lijken en het waarschijnlijk is dat de VRZ 2 slechts een vervanging was van de mogelijk kapotte VRZ 1 (gebruikt tot in 1919). Die kunnen we dus ook als één zien.

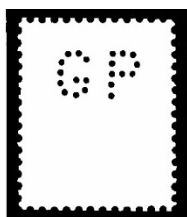
Volgens ons blijken er bij de letter A en B samen 4 Rotterdamse perfins te zijn die niet op de lijst voorkomen maar (volgens de catalogus) wel in die periode gebruikt zijn.

Dat zijn de perfins AVS, BC&O, BOOM en BV 4.

In totaal zijn er naar schatting rond de 70 ons bekende perfins ten onrechte niet in de Rotterdamse lijst opgenomen.

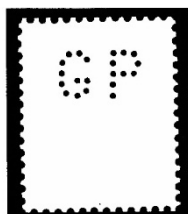
De perfin GP op blad 19.

Het raadsel van Ruud Hammink rond de perfin van American Petroleum Company kunnen we nu wel oplossen. Intussen is bekend dat er een tweede poko GP is die zeer veel lijkt op de GP van Gebroeders Polak en die eerste is dus in de Rotterdamse lijst opgenomen.

Almelosche Ververij en Chemische Wasscherij Gebr. Palthe

American

Petroleum Company

Zoals u hierboven ziet is het verschil tussen deze twee perfins met het blote oog niet te zien.

In de catalogus staat daarover: De verschillen tussen GP 1 en GP 2 zijn minimaal. Alleen de afstempeling van Almelo (alleen rondstempel) geeft zekerheid voor GP 1 en de afstempeling Rotterdam (meestal machinevlagstempel) geeft zekerheid voor GP 2

De perfin K op blad 19.

Hierbij valt het op dat de genoemde gebruiker wijst naar de perfin K 4 maar de afbeelding is een K 2. Ook is deze perforatie niet in een zegel maar in een papierdeel. Nu werd de perforatie K natuurlijk niet alleen gebruikt in Amsterdam. Uit het document dat op de volgende pagina wordt getoond blijkt ook dat voor de perforatie K veel meer kantoren op de hoogte gebracht werden.

De tekst op dat document is:

Pdr Amsterdam

Naar aanleiding van nevenvermeld schrijven heb ik de eer u mede te delen dat aan de Administratie “Kiosken-Amsterdam” te Uwer stede vergunning wordt verleend tot het gebruik van een perforatiemerk voor frankeerzegels overeenkomende met het hierbij gaande ontwerp. U gelieve belanghebbende met het verlenen der vergunning in kennis te stellen.

Op last van den Directeur-Generaal

De chef der afdeling

Bij de aanvraag voor een vergunning moest de aanvrager twee exemplaren aanleveren.

Bij een perforatie als de K's maar ook de S-en en ook de SB's waren die twee exemplaren natuurlijk onvoldoende om naar alle kantoren te sturen waarbij de perforaties aangeboden konden worden.

Ik heb dan ook het vermoeden dat bij die perforaties het kantoor vaak zocht naar een voorbeeld.

Dit zou ook kunnen verklaren waarom bij de gebruiker van de K 4 perfin de K 2 perfin wordt getoond.

Ik kan me voorstellen dat de postbeambten nauwelijks of geen verschil zagen tussen die twee perforaties.

De perfins SB op blad 20.

Het opvallende hier is dat er TWEE perfins getoond worden. Blijkbaar is er op een later moment de 2^e SB toegevoegd vanwege de grote verschillen van de twee perfins.

Ook hiervan is een document naar voren gekomen dat de perfin(s) SB bij veel meer kantoren aangemeld werden. Dit document wordt twee pagina's hieronder getoond

De tekst op dit document is:

Ik heb de eer U mede te delen, dat aan de filialen van het Algemeenen Spoorwegboekhandel vergunning werd verleend tot het gebruik van het perforatiemerk voor frankeerzegels “SB”. Zegels, met dit merk geperforeerd, kunnen mede door het publiek worden gebezigd. Een exemplaar van het perforatiemerk behoort ten Uwen kantoren te worden gedeponneerd.

U gelieve belanghebbende, station W.P. te Uwen, stations Beurs en D.P. te Uwen, ter zake in te lichten

Daarbij is een lijst van 43 plaatsen toegevoegd.

Zoals we bij de K al hebben verondersteld is dat de postbeambten de (kleine) verschillen tussen perforaties over het hoofd zagen maar de verschillen van de SB 1 en SB 3 waren blijkbaar zo groot dat ze beiden in de lijst zijn opgenomen.

B MET *240 post. n. 449/33*
 Bericht op schrijven van *240 post. n. 449/33*
 betreffende *perforatie met handmerkel.*

VASTGESTELD *1 April 1933*
 AFD. *4* NR *9809*
 DOSSIER NR.

INDEX <i>Informatie post. n. 449/33</i>	MET HAND- MERK VAN:	HISP TFN.	TER KENNISGEVING AAN CHEF VAN AFD. <i>4</i> <i>17.1</i>
	HISP POST.	HIGR- DIR.	
	HISP TELQ.	A L G. SECR.	
VAN INDEX NAAR INDEX NAAR ARCHIEF <i>92</i>		MET MEDEWERKING VAN CHEF VAN AFD.	

VERVOLG OP INKOMEN STUKKEN:

2-4-'23, n. 11315 n.o.

VROEGERE STUKKEN: —

AAN

De Amsterdam

Naar aanleiding van
 reuvenvermeld schrijven heb
 ik de eere van de Administratie
 „Kiooken-Amsterdam“ te
 Nieuw stede vergunning
 wordt verleende tot het gebruik
 maken van de perforatie met
 van de perforatie met
 voor frankering, overeenkomstig
 de bijgaande ontwerp.
 N. gelieve behanghekkende
 met het verlenen der
 vergunning in kennis te stellen

V 6.12.92, 20320

De last van den Directeur-Generaal
 Voor De Chef der Afdeling.

MEDEZENDEN	BILAGEN
NL	<i>1. verg. n. 449/33</i> <i>2. perforatie met handmerkel van 2. 1. 1933</i>
GESCHREVEN DOOR: <i>1000</i>	VERZONDEN DOOR: <i>1</i>
VERGELEKEN DOOR: <i>1000</i>	MODEL NR. 311 HSB. L. 1892/22.

Le on frankengeset;

En exemplaar van het per.
foratienet ^{behoort} te worden gedeponeerd.

De Reg.
het van den Eerste
De Chef der
M

16 21/11 24 317 Pilsa Kellmund 12 22/11 24 332
 Pilsa Kellmund Postamt
 mit 4 neuen 14 16 11

Perfins die al werden gebruikt voordat ze op de lijst opgenomen werden:

Zowel Hammink als Pot beschrijven en leggen uit dat de lijst start met een aantal oudere perfin op de eerste vier bladen. Maar ook later zijn nog oudere perfin in de lijst opgenomen. Als voorbeelden:

- AL 3 op blad 5
- CC 2 op blad 6
- JTV&Co 1 op blad 6
- ER op blad 7
- S&P op blad 7
- EJ op blad 9

Perfin ITG komt tweemaal voor.

Op blad 8 staat de aanmelding van de perfin ITG, waarschijnlijk eind 1907 of begin 1908. Bij deze aanmelding staat de naam “Internationale Transport Gesellschaft”.

Op blad 9 staat de aanmelding van de perfin TG op 23-1-1910. Daarbij is de naam “Transport Maatschappij Koch en Co” opgegeven. Dit is dezelfde perforatie waarbij de I is weggehaald.

Blijkbaar is vóór deze 2^e aanmelding het bedrijf overgegaan naar een andere naam / eigenaar en werd er ook niet meer internationaal gewerkt. Dus zijn de pinnen van de I afgebroken en is de perforatie opnieuw aangemeld.

Dit komt ook helemaal overeen met de gegeven in de 3^e editie van de catalogus van de perfins van Nederland en OR.

Ook perfins van ander plaatsen staan in de Rotterdamse lijst.

Op blad 3 staat de perforatie VDB 2 van “v d Bergh’s Limited”. Dat bedrijf heeft vestigingen in zowel Oss als Rotterdam. Om die reden staat deze perfin ook in de Rotterdamse lijst.

Op blad 9 staat de perforatie EJ. Ook van dit bedrijf is op basis van gevonden poststukken aangetoond dat er ook een vestiging in Rotterdam is geweest.

Op blad 12 staat de perfin HW 1 van “Huygen & Wessel’s Ingeniebureau”. Op basis van gevonden poststukken is vast komen te staan dat het hoofdkantoor in Amersfoort was en dat er ook vestigingen in Amsterdam en Rotterdam waren.

Op blad 12 staat de perfin GL van “Gerhard Loeber”. Dit was een papiergroothandel in Amsterdam maar uit een poststuk blijkt ook dat er een vestiging was in Rotterdam.

Op blad 15 staat de perfin VNR 1 van “Vereenigde Nederlandse Rubberfabrieken. Bij de vaststelling van VNR 2 en VNR 3 in 2015 (zie Perfinpost 113) is er vanuit archiefstukken vast komen te staan dat er ook in Rotterdam een vestiging van dit bedrijf geweest is. Daar is tot op heden geen bewijs van gevonden in de vorm van een poststuk of een geperforeerde zegel met een duidelijk stempel van Rotterdam. We blijven zoeken zeker nu de lijst dit aanreikt.

Op blad 20 staat de perfin PDG van “P. de Gruyter & Zoon” te ’s-Hertogenbosch. Het bedrijf heeft filialen in vele plaatsen gehad. Hier blijkt dus evenals bv bij de K en SB dat bij de aanmeldingen alle betrokken kantoren op de hoogte gebracht werden. In dit geval lijkt er wel een zegel met perforatie naar alle kantoren gestuurd te zijn.

Op blad 20 staan de twee perforaties van SB die al uitgebreid besproken zijn.

Op blad 22 staat de perfin ENKA van de “Kunstzijdefabriek ENKA”. Dit bedrijf had vestigingen in Arnhem en Rotterdam (en later ook in Ede).

Nog twee raadselachtige meldingen:

Op blad 8 staat een melding van “Comm: Vennootschap” zonder een afbeelding. Het is voor ons niet duidelijk van welk bedrijf en welke perfin deze aanmelding is. Dit blijft dus een raadsel.

Op blad 20 staat de melding van “Continental Petroleum Company” met een afbeelding die ons geheel onbekend is. Is dit nog een nieuwe perfin waarvan het eerste exemplaar nog gevonden moet worden??

We weten de gebruikers dank zij de Rotterdamse lijst:

Op blad 17 staat de perfin H&P van “Hudig-Pieters”. Zonder deze aanmelding hadden wij niet geweten wie de gebruiker was want van deze erg zeldzame Micheliüs perforatie zijn geen poststukken en slechts twee zegels bekend.

Op blad 19 staat de perfins GP van “American Petroleum Company”. Ook dit is een erg zeldzame poko. Hiervan zijn wel 5 verschillende zegels (naar schatting 10 exemplaren) maar ook geen enkel poststuk bekend. Ondanks dat de gebruikersnaam geen relatie naar de perfin GP geeft hebben we door de Rotterdamse lijst toch een houvast.

Aanscherping van de Catalogus van de perfins van Nederland en OR:

Op blad 11 staat de perfin L&VL gemeld in 1912. In de catalogus staat als gebruiksperiode nu vermeld 1921-1924. Dit moet op basis van de lijst nu dus zeker veranderd worden in 1912-1924.

Aanmelding met behulp van testzegels:

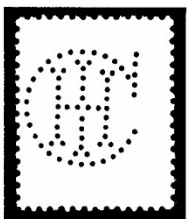
Op blad 10 staat de perfin JDP 1 van “Jos de Poorter”. Deze poko is aangemeld met een mooie testzegel die bij pokomachines werd gebruikt.

Op blad 19 staan de perfins GP van “American Petroleum Company” en SZ 2 van “Stahl & Zoon”. Beide zijn poko's en zijn aangemeld met een bekende testzegel die bij pokomachines wel vaker gebruikt werd.

Op blad 21 staat de perfin NH van “De Nederlandse Handelsassociatie”. Ook deze poko is aangemeld met dezelfde rode testzegel.

Aanmelding met de verkeerde zegel:

Op blad 22 staat de perfin IHC van “International Harvester Export Company”. Dit is een internationaal bedrijf wat ook een vestiging had in Rotterdam. De zegel die er bij zit is echter een Belgisch zegel en ook de perforatie is bekend als een Belgische perfin. De ons bekende Nederlandse perfin is duidelijk anders.

De Nederlandse perfin IHC

De getoonde Belgische perfin IHC

De Rotterdamse lijst blijkt niet de enige lijst te zijn die terug is gevonden.

Hieronder plaatsen we het deel van het schrijven van dhr Pot uit 1983 dat over de Rotterdamse lijst en over andere lijsten gaat.

Lijst van in Rotterdam gedeponeerde perforatiemerken

De instructie van 10 mei 1903 heeft tot gevolg gehad dat zowel het kantoor van de Centrale Directie in Den Haag als de postkantoren daadwerkelijke bemoeiing kregen met de firmaperforaties. De stukken die daarop betrekking hadden en die uiteraard een plaats hebben gekregen in de administratie en de archieven zijn na 1971 overbodig geworden en waarschijnlijk voor het grootste deel vernietigd. De op het postkantoor in Rotterdam bijgehouden lijst van de daar gedeponeerde merken is echter behouden gebleven en in het bezit gekomen van wijlen de heer G.C.F.W. Pönitz te Rotterdam.

Die lijst is gemaakt in een ouderwets schoolschrift waarvan de bladzijden aan de rechterkant zijn beplakt met een zwarte strook waarop zegels of stukjes papier zijn geplakt met het goedgekeurde perforatie-merk. Links van die zwarte kolom is bovenaan op de eerste bladzijde geschreven: „Van onderstaande firma's is de perforatie der frankeerzegels door den Directeur-Generaal goedgekeurd." Daaronder staat links „Naam" en rechts „Agenda No.". Onder dat laatste hoofd staat nog: 1903 en dan volgen telkens naast elkaar de naam van een bedrijf, een agenda nummer en (op de zwarte strook) het perforatiemerk. Bij de eerste vermelding („IJzendijk Ir. H.E. van 1167 D") is het perforatie-merk - (ongetwijfeld H.Y.) - niet meer aanwezig. Bij alle volgende is dat – op één uitzondering na - wel het geval. Op de volgende bladzijden zijn de bovenschriften niet herhaald met uitzondering van het jaartal. In 1904 en 1905 is het nieuwe jaartal boven de kolom met de agendanummers geschreven. In 1905 zijn na de agendanummers nog enkele andere gegevens toegevoegd. De eerste vermelding van 1905 luidt „Schaardenburg en Co., v., 458, 1e afd. 9/1 146.D." Daarin is „146.D" kennelijk het agendanummer, „9/1" de datum waarop de goedkeuring is behandeld, „1e afd." de afdeling die de zaak heeft afgehandeld en „458" het codenummer van de goedkeuring. Na 1905 is het agendanummer weggelaten en worden alleen de in 1905 toegevoegde gegevens vermeld: codenummer, afdeling en datum. Het jaartal wordt dan niet meer als bovenschrift opgenomen maar als onderdeel van de datum.

In 1903 zijn blijkens de lijst 19 Rotterdamse perforatiemerken goedgekeurd. Van 12 daarvan is met zekerheid bekend dat ze al voor 1903 gebruikt zijn. Die 19 vormen veruit het grootste aantal goedkeuringen dat ooit in enig jaar in de lijst is opgenomen. Het zijn er bijv. 2 in 1904, 6 in 1905 en 3 in 1906. Dit is een aanwijzingte meer dat in 1903 een nieuw systeem is ingevoerd, waardoor het noodzakelijk werd alsnog goedkeuring te vragen voor perforatiemerken die reeds tevoren - ingevolge de instructies van 1875 en 1892 - gebruikt werden.

Perforatielijsten van de Centrale Directie

Inmiddels zijn weer twee nieuwe perforatielijsten van de posterijen bovenwater gekomen. Dit maal zijn het stukken van de Centrale Directie in Den Haag. Ze zijn daar gevonden door de heer J. Giphart te Rijswijk, vroegere conservator posthistorie van het Postmuseum.

De ene lijst (A) bestaat uit twee bladen en de andere (B) uit twaalf. De bladen van beide lijsten zijn verdeeld in vier kolommen met de navolgende bovenschriften, die op elke bladzijde herhaald worden: „Naam" - „Woonplaats" - „schrijven (lijst A) Missive (lijst B) waarbij de vergunning is verleend" - „Perforatiemerk". In de derde kolom betekent „vergunning" ongetwijfeld hetzelfde als „goedkeuring" in de instructie van 20 mei 1903. Behalve de datum staat in die kolom ook een codenummer. Elk van die nummers behoort kennelijk tot een reeks die jaarlijks opnieuw begint. Een „schrijven" van 11-1-1940 heeft het laagste nummer: 1069, en één van 28-12-1946 het hoogste 58.854. In beide lijsten staan ook perforaties van Rotterdamse bedrijven. De daarbij opgenomen data en nummers zijn dezelfde als die na 1904 in de Rotterdamse lijst zijn vermeld. Daaruit kan worden opgemaakt dat ook de data van de Rotterdamse lijst betrekking hebben op de brieven waarbij werd meegedeeld dat het verzoek was ingewilligd.

Lijst A vermeldt 15 vergunningen in chronologische volgorde; de eerste van 20-8-1934 en de laatste van 28-12-1946. In lijst B staan 142 vergunningen. Ze zijn gerangschikt naar de „woonplaatsen", die in alfabetische volgorde zijn opgenomen van Alkmaar tot Zwijndrecht. Van de 142 vergunningen hebben

er kennelijk 130 in de oorspronkelijke tekst gestaan. Die 130 zijn per „woonplaats” in chronologische volgorde opgenomen, terwijl de overige 12 duidelijk later aan de lijst zijn toegevoegd, waaronder 6 vergunningen van na 18-12-1946. De laatste toevoeging betreft de perforatie AH (A 12) waarvoor de vergunning blijkt te zijn verleend bij schrijven van 12-3-1951 no. 5324 aan de N.V. Zaad-handel & Zaadteelt v.h. A. Hobbel, Ooltgensplaat, Middelharnis.

De perforaties van lijst A, met inbegrip van die van 28-12-1946 zijn in de oorspronkelijke tekst van lijst B opgenomen. Lijst B is dus gemaakt nadat het werk aan lijst A was gestopt, na 28-12-1946. Waarom het werk ondernomen is, is niet duidelijk. Wellicht wilde men bij de Centrale Dienst een overzicht hebben van de stand van zaken om zich te kunnen beraden hoe verder te handelen en heeft dat beraad geleid tot de beslissing van 1951. De vraag rijst ook hoe die 142 perforaties bijeen gezocht zijn. Het ligt voor de hand dat gezocht is naar de perforaties die nog in gebruik waren en dat met het oog daarop inlichtingen zijn ingewonnen bij de postkantoren van de plaatsen waar de perforaties gedeponeerd waren.

Vergelijking van lijst B met de Rotterdamse wijst uit dat het vrijwel zeker zagegaan moet zijn. In de Rotterdamse lijst zijn de namen van de meeste bedrijven die erin zijn opgenomen weer doorgehaald met een blauwe potloodstreep. De laatste inschrijving die op deze wijze is doorgestreept is die van de N.V. Drukkerij Reclame en Advertentie bureau v/h Van Staal & Co. van 10 mei 1932. Dat wijst er op dat te eniger tijd na mei 1932 onderzocht is welke bedrijven nog perforatiezegels gebruikten. De uitkomst is echter enigszins verbazingwekkend omdat er onder de bedrijven die niet zijn doorgehaald verscheidene zijn die in 1932 al lang geen perforatiemerken meer

gebruikten. Typische voorbeelden daarvan zijn J.A. Bax & Co., waarvan het Perforatiemerk (BAX) in 1903 is goedgekeurd (agenda no. 1410 D) en de Eerste Rotterdamse Maatschappij van Verzekering op het leven, waarvan het merk (E.R.) in 1907 is goedgekeurd (5562.1^e afd: 1907). Het is niet twijfelachtig dat deze beide ondernemingen al lang voor 1932 geen perforaties meer gebruikten. Het opmerkelijke is nu dat - afgezien van twee bedrijven die zijn overgeslagen - de Rotterdamse perforaties die in lijst B zijn opgenomen dezelfde zijn als de firma's die in de Rotterdamse lijst niet zijn doorgestreept - dus met inbegrip van o.a. J.A. Bax & Co. en de Eerste Rotterdamse Maatschappij van verzekering op het leven. Dat kan m.i. niet anders betekenen dan dat de samenstellers van de Haagse lijst inlichtingen hebben ingewonnen bij het kantoor in Rotterdam en daarop zijn afgegaan. In lijst B zijn behalve BAX nog vijf andere Rotterdamse perforaties opgenomen die in 1903 zijn goedgekeurd. De Rotterdamse lijst vermeldt daarbij, evenals bij de overige inschrijvingen van dat jaar, alleen een agenda-nummer, maar de Haagse lijst B geeft in de plaats daarvan de datum van de missive waarbij het goedkeuringsbesluit is verzonden en een codenummer. Het zijn, met tussen haakjes eerst het agenda-nummer en daarna de datum van het schrijven en het codenummer: BAX: J.A. Bax en Co. (1410 D) 19-6-03, 9515; C.S.: C. Steinweg (1410 D), 19-6-03, 9515; K. & D.: Kruthoffer en Doll (1410 D) 19-6-03, 9515; D.H. & C.: D. Hudig & Co. (1906 D) 30-7-03, 12055; WHR: Wijn-malen en Huisman (2639 D) 7-10-03, 16277. Het staat vast dat de merken C.S., K. & D. en WHR al voor 1903 zijn gebruikt. Hierdoor wordt nog eens bevestigd dat het hier perforatiemerken betreft van voor 1903, waarvoor op grond van de in dat jaar gewijzigde voorschriften alsnog een goedkeuringsbesluit is afgegeven.

Gelukkig heeft de heer Pot de volledige inhoud van zowel lijst A als lijst B in zijn artikel opgenomen. Die wordt op de volgende pagina's in zijn geheel getoond.

We hebben diepgaande pogingen gedaan de oorspronkelijke lijsten weer te achterhalen door het Nationaal Archief te doorzoeken en ook het museum van Communicatie (was het Postmuseum). Als we het hadden gevonden dan hadden we het authentieke document kunnen tonen zoals we ook de Rotterdamse Lijst volledig kunnen tonen.

De conclusies die de heer Pot trekt kunnen we volledig onderschrijven.

Centrale Directie – Lijst A

Naam	Woonplaats	Schrijven	Perforatiemerk
N.V. Turkenburg's Zaadhandel	Bodegraven	20-8-1934 nr. 21601	T
N.V. Chemische Fabriek 'Rotterdam'	Rotterdam	11-9-1934 nr. 24266	CFR
N.V. Mij. voor Handel in IJzerwaren enz. v/h Gebr. Polak	Rotterdam	29-2-1936 nr. 7434	G.P./R.
N.V. Kon. Papierfabrieken der Firma Van Gelder en Zonen	Wormerveer	5-3-1936 nr. 7925	VGZ
N.V. Mij voor Handel in IJzerwaren v/h Gebr. Polak	Vlissingen	22-12-1908 nr. 23117 perforator weder in gebruik genomen 26-3-1936 nr. 10218	G.P./V.
N.V. Transandine Handel-Mij. Heerengr. 106 Amsterdam C	Amsterdam	19-10-1936 nr. 30048	T H M
N.V. Handel Maatschappij W.B. Diepeveen & Co. Pelgrimstr. Rotterdam	Rotterdam	27-12-1937 nr. 39250	D
Filialen der: N.V. Handelsmij. R.S. Stokvis & Zonen	Deventer Utrecht Breda Maastricht 's-Gravenhage Leeuwarden Arnhem	25-4-1938 nr. 13896	S & Z/R.
Rotterdamsche Bankvereniging kan- toor Arnhem (voorheen Nat. Bankver.)	Arnhem	18-7-1938 nr. 23168	N.B./V.
N.V. Ver. Kon. Papierfabrieken der Fir- ma van Gelder Zonen Amsterdam	Fabriek Apeldoorn	11-1-1940 nr. 1969	VGZ
N.V. Manufactuurhandel v/h I. Bunker	Arnhem	9-1-1941 nr. 1566	I/BA
N.V. Vereenigde Kon. Papierfabrieken der firma van Gelder Zonen, Asd	Fabriek Rotterdam	24-4-1942 nr. 14332	VGZ
Postzegelvereniging Bd	Breda	11-11-1943 nr. 63857	PZV/50
L.I.P.A. (Ligue Internationale Philatéli- que et Aérophilatélique) Postbus 88	's-Gravenhage	25-5-1944 nr. 6787 S	kruis
Wijngaarden & Co's handelsmij N.V.	Rotterdam Amsterdam 's-Gravenhage	28-12-1946 nr. 58854	v.W.H./R.

Centrale Directie – Lijst B

Naam	Woonplaats	Missive waarbij de vergunning is verleend	Perforatiemerk
Vroom & Dreesmann	Alkmaar	5- 6-'24 : 11682	V.D.A.
N.V. Amersf. Rijwielen- en Automobielen Machine fabriek v/h D. Eijnsink	Amersfoort	25-11-'24 : 23992	E.F.A.
Twentse Bank	Amsterdam	13- 1-'49 : 0918	T.B.
Kiosk Onderneming	Amsterdam	25- 3-'05 : 5995	K
Lippmann Rosenthal & Co.	Amsterdam	26- 6-'03 : 9989	LR & Co
Fa. de Vries van Buuren & Co.	Amsterdam	13-11-'05 : 25776	V.B.
Mag. de Bijenkorf, fa. S.P. Goudsmit	Amsterdam	15- 4-'10 : 6573	S.P.G.
Gebr. Rikkers	Amsterdam	10- 2-'11 : 2430	R.W.A.
Chef vrachtbur. Stoomv. Mij „NEDERLAND”	Amsterdam	3- 5-'11 : 7346	V.N.
R.S. Stokvis & Zonen Limited	Amsterdam	30-12-'12 : 21672	R.S.S.Z.
Nederlandsche Bank	Amsterdam	20-12-'22 : 29926	N.B.A.
Adm. Kiosken „AMSTERDAM”	Amsterdam	1- 5-'23 : 9819	V
N.V. H.E. Oving Jr IJzer- & Staalhandel	Amsterdam	20- 6-'23 : 13567	H.E.O.
Handelsmij. R.S. Stokvis & Zn.	Amsterdam	21- 5-'24 : 10632	S & ZR.
Holland West Afrika Lijn	Amsterdam	17- 7-'26 : 8753 S	W.A.
Centr. Dienst van Levensmiddelen-voorz.	Amsterdam	3-12-'26 : 23027	CDvdL.
Vinke & Co.	Amsterdam	10- 9-'28 : 18901	V&C.
O. Englebert fils & Cie.	Amsterdam	12-12-'29 : 27251	ster
N.V. Houthandel v/h G. Keij	Amsterdam	28- 1-'32 : 3043	Keij
fa. de Waal & Zn.	Amsterdam	12-10-'33 : 22954	W
N.V. Transandine Handel Mij.	Amsterdam	19-10-'36 : 30048	THM
Van Wijngaarden & Co Handelsmij.			
N.V.	Amsterdam	28-12-'46 : 58854	vWH/R.
Douwe Egberts NV fil.	Amsterdam	9- 3-'27 : 5643	DE
N.V. Kartro Kloveniersburgwal 47	Amsterdam	8- 4-'48 : 1457/44	KARTRO
N.V. Ver. Kon. Papierfabr. der			
fa. Gelder & Zoon Amsterdam	Apeldoorn	11- 1-'40 : 1969	VGZ.
filiaal R.S. Stokvis	Arnhem	25- 4-'38 : 13896	S&Z/R
Rott. Bankver. (v/h Nat. Bank)	Arnhem	18- 7-'38 : 23168	N.B.V
N.V. Manufactuurhandel			
v/h I. Bunker	Arnhem	9- 1-'41 : 1566	I/BH
Nationale Bankver.	Bodegraven	22- 4-'22 : 10120	N.B.V.
Turkenburg's Zaadhandel	Bodegraven	20- 8-'34 : 21601	T
P. Rood & Zn.	Enkhuizen	11- 8-'15 : 12114	P.R. & Zn.
N.V. v. Oerle's band en damast weverijen	Boxtel	25-10-'17 : 19154	VO
N.V. Internationaal gewapend Betonbouw	Breda	6- 2-'19 : 2718	I.G.B.
N.V. Hero	Breda	11- 1-'22 : 768	H.B.
filiaal R.S. Stokvis	Breda	25- 4-'38 : 13896	S & Z/R

Naam	Woonplaats	Missive waarbij de vergunning is verleend	Perforatiemerk
Dir. Oliefabr. Calvé	Delft	29- 5-'03 : 8361	N.O.F
fa. C.W. Pannevis	Delft	5- 8-'21 : 18094	P.D.
H. Boot & Zonen	Delft	26- 5-'30 : 13253	HB & Zn
N.V. Ned. Kabelfabr.	Delft	20- 1-'31 : 2356	N.K.
Noury A. van der Lande	Deventer	19- 9-'21 : 21768	NL
N.V. Noury en v.d. Lande's Handelsmij	Deventer	1- 8-'22 : 18770	NL
N.V. Intern. Oxygenium Maatschappij			
Novadel	Deventer	12- 3-'24 : 5428	NL
N.V. Ver. fabrieken v. chemische producten	Deventer		
Fa. Gebr. Brinkman	Deventer	28- 8-'24 : 17631	G.B.
filiaal R.S. Stokvis	Deventer	25- 4-'38 : 13896	S & Z/R
N.V. Chemicaliënhandel v/h			
Ter Bisschop	Dordrecht	9- 8-'29 : 17460	A.B.
Ign. de Haes	Eindhoven	17- 8-'08 : 14795	D.H.
Gebr. Sluis	Enkhuizen	24- 1-'20 : 1729	G.S.
Van Heek & Co.	Enschede	8- 3-'13 : 41238	VH & C
Stoommeelfabr. v/h Nicola			
Koechlin & Co.	's-Gravenhage	29- 5-'03 : 8361	N.K. Co
H. Pander & Zn.	's-Gravenhage	29- 5-'03 : 8361	HP
Haagsche Kiosk Ondern.	's-Gravenhage	25- 6-'26 : 12892	S
Filiaal N.V. R. Stokvis & Zn.	's-Gravenhage	25- 4-'38 : 13896	S & Z/R
Van Wijngaarden & Co's			
Handelsmij N.V.	's-Gravenhage	28-12-'46 : 58854	vWH/R
Douwe Egberts filiaal	's-Gravenhage	9- 3-'27 : 5643	DE
Gron. Rott. Stoomboot Mij.	Groningen	25- 9-'13 : 16212	G/R/S/M
R.S. Stokvis & Zn.	Groningen	29- 9-'14 : 11207	S & Z/R
H.E. Oving Jr. IJzer-Staalhandel	Groningen	15- 1-'25 : 951	H.E.O.
Keuringsdienst Groningen van de N.A.K.	Groningen	19- 9-'47 : 2001/4D	KdGr.
Rotterdamsche Bankver. N.V.	Groningen	2- 2-'48 : 429/4D	N.B.V.
N.V. Zeepfabr. „De Klok”	Heerde	23- 5-'28 : 11415	D.K.H.
Edah. Vereniging van Kruideniers	Helmond	20- 3-'18 : 4846	EDAH
Joh. Friesendorp	Hengelo	20-12-'21 : 29888	J.F.
Fa. J. Cohen	's-Hertogenbosch	29- 3-'13 : 5352	J.C.B
firma de Jong	Hoorn	19- 2-'13 : 3099	D.J.
Vroom & Dreesmann	Hoorn	5- 6-'24 : 11688	V.D.H.
Wed. Douwe Egberts & Zn.	Joure	23- 8-'19 : 18685	D.E.
N.V. Nederl. IJzerhandel.	Leeuwarden	11- 2-'20 : 3146	NYAH.
A. Waals	Leiden	16- 5-'19 : 10687	A.W.
P. Clos Leembruggen	Leiden	19- 8-'20 : 19064	C.L.
filiaal R.S. Stokvis & Zn.	Maastricht	25- 4-'38 : 13896	S & Z/R
Brocades & Stheeman	Meppel	26- 7-'05 : 15952	B & S
N.V. Zaadhandel & Zaadteelt v.h. A.			
Hobbel Ooltgensplaat	Middelharnis	V 12- 3-51: 5324	AH

Naam	Woonplaats	Missive waarbij de vergunning is verleend	Perforatiemerk
Marck Spier & Co	Nijmegen	27- 2-'10 : 2310	M.S.
N.V. Handelsmij. Waalsteen	Nijmegen	15- 9-'23 : 19614	H.W.
N.V. Splendor Gloeilampenfabr.	Nijmegen	14- 8-'29 : 17774	SPL
Douwe Egberts N.V. filiaal	Nijmegen	9- 3-'27 : 5643	DE
N.V. Payman's Schoenfabrieken	Oisterwijk	17- 1-'27 : 1960	P.O.
Nat. Bankveren.	Oldenzaal	23-11-'22 : 27922	N.B.V.
Gebr. v.d. Bergh	Oss	11- 2-'22 : 3679	B
		23- 9-'07 : 20365	
N.V. Zwanenberg's Slachterijen	Oss	8- 5-'22 : 11443	Z.O.
C. Steinweg	Rotterdam	19- 6-'03 : 9515	C.S.
Kruthoffer & Doll	Rotterdam	19- 6-'03 : 9515	K & D.
J.A. Bax & Co	Rotterdam	19- 6-'03 : 9515	B.AX
Wijnmalen & Hausman	Rotterdam	7-10-'03 : 16277	W-R
		9- 4-'08 : 6894	
R.S. Stokvis & Zn	Rotterdam	29- 2-'04 : 4030	S & Z/R
A. Lipjes	Rotterdam	26- 1-'05 : 1793	A.L.
H. Muller & Co.	Rotterdam	24- 7-'06 : 17741	M & Co.
1e Rott. Verz. Mij. O.H. Leven	Rotterdam	11- 2-'07 : 3670	E.R.
Levenverz. Mij. Rott. Verz. Soc.	Rotterdam	2- 3-'07 : 5562	R.V.S.
P.A. v. Es & Co.	Rotterdam	6-11-'47 : 23628	vE&C
Hudig en Veder	Rotterdam	24- 7-'08 : 13339	H & V
L.I. Akker	Rotterdam	10- 9-'09 : 15381	L.I.A.
Gebr. Catz	Rotterdam	21- 8-'12 : 13975	G.C.
N.V. Furness Scheepv. Agentuur Mij.	Rotterdam	21-10-'16 : 18732	F
H.E. Oving Jr.	Rotterdam	25- 7-'19 : 16090	H.E.O.
F. en W. v. Dam	Rotterdam	6- 5-'20 : 10109	DAM.
C. v. Herwaarden	Rotterdam	26- 5-'21 : 12071	CvH
E.A. Kestein	Rotterdam	8- 4-'22 : 9059	A.K.R.
Blankenheim en Nolet	Rotterdam	12- 7-'22 : 17029	retort
Swift en Co	Rotterdam	6- 1-'23 : 428	S & C
H. Schutter Jzn	Rotterdam	1-10-'24 : 19958	H.S. Jzn
N.V. Lith & Madern			
Scheepswerf Waalhaven	Rotterdam	23-10-'29 : 23027	L.M.
Intern. Harvester Exp. Comp.	Rotterdam	20- 6-'31 : 14742	IHC
N.V. Chem. Fabr. Rotterdam	Rotterdam	11- 9-'35 : 24266	CFR
N.V. Mij. v. Handel IJzerw. enz. v/h			
Gebr. Polak	Rotterdam	29- 2-'36 : 7434	GPR
Handelsmij. W.B. Diepenveen & Co.	Rotterdam	27-12-'37 : 39250	D.
N.V. Ver. Papierfabr. v. Gelder & Zn.	Rotterdam	24- 4-'42 : 14332	VGZ
v. Wijngaarden & Co's Handel Mij	Rotterdam	28-12-'46 : 58854	vWH/R.
D. Burger & Zn.	Rotterdam	26-10-'06 : 26060	D.B. & Z
D. Hudig & Co.	Rotterdam	30- 7-'03 : 12055	DH & C.
P. de Gruyter & Zn	Rotterdam	29- 4-'24 : 8949/4e Afd.	
Douwe Egberts Filiaal	Rotterdam	9- 3-'27 : 5643	D.E.
N.V. Walzenmoolen	Sas van Gent	27- 3-'07 : 7581	N.V.W.
Herman Jansen	Schiedam	8- 8-'03 : 12621	H.J.
Werf Gusto	Schiedam	31- 5-'20 : 12110	GUSTO
		8- 3-'50 : 6115	

Naam	Woonplaats	Missive waarbij de vergunning is verleend	Perforatiemerk
Fa. H. Eras & Zonen	Tilburg	14- 1-'16 : 699	E.Z'
C.J. Wouters	Tilburg	13- 5-'31 : 11761	C.J.W.
Twernerij en Ververij Broekhoven	Tilburg	3- 3-'32 : 6119	T.V.B.
N.V. van Boxtel & Zn.	Tilburg	27-11-'33 : 26846	vB
Rotterdamsche Bankver.	Tilburg	3-12-'47: 3112/4D	RBV.
Gebr. v. Doesburg	Utrecht	30- 7-'12 : 12503	BvD
Centr. Labor. t/b Staatstoezicht op de Volksgezondheid	Utrecht	21- 3-'14 : 4958	C.L.
N.V. Douwe Egberts Tabaksfabrieken	Utrecht	9- 3-'27 : 5643	D.E.
N.V. Handelmaatschappij			
R.S. Stokvis & Zonen	Utrecht	25- 4-'38 : 13896	S & Z/R
Algemeen Spoorweg boekhandel	Utrecht	21-11-'23 : 24311	S.B.
N.V. Pope's Draadlampenfabriek	Venlo	6-12-'12 : 20320	P.V.
Nieuwe Matex N.V.	Vlaardingen	14- 2-'33 : 4357	N.M.
N.V. Mij van Handel in IJzerwaren	Vlissingen	26- 3-'36 : 10218	GPV
v/h Gebr. Polak		22-12-'08 : 23117	
Vordensche Coöp. Zuivelfabriek	Vorden	16-11-'22 : 27328	V.C.SF.
Mij. van verzekering op het Leven „Noord Brabant”	Waalwijk	5-11-'03 : 18066	N.B.
W. Timmermans & Zn	Waalwijk	22- 2-'07 : 4832	T.
Nat. Bankver.	Winsum (Gn)	5- 3-'26 : 5637	N.B.V.
C. Avis Dz.	Wormerveer	18- 3-'22 : 6980	AVIS
N.V. Wessanen's Kon. fabrieken	Wormerveer	9- 9-'25 : 9768 S	W.
N.V. Kon. Papierfabrieken der fa. van Gelder & Zonen	Wormerveer	5- 3-'36 : 7925	V.G.Z.
N.V. Zeevischhandel G. Dekker	IJmuiden	10- 1-'27 : 1505	G.D.
		25- 2-'27 : 4875	
Rotterdamse Bank N.V.	Zaandam	23-11-'48 : 38196	N.B/V
Van Zanten en Zoon	Zeist	11-11-'10 : 19215	vZZ
H.J. Reesink & Co.	Zutphen	21- 2-'07 : 4726	R & Co Z
Howard & Co.	Zwijndrecht	12-12-'07 : 26021	H & Co
Jurgens Oliefabriek	Zwijndrecht	1- 8-'17 : 13825	A.J.